

СЕКЦІЯ 19. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ГУМАНІТАРНИХ НАУК

ТИПОЛОГІЯ ПОЛІТИКО-ІДЕОЛОГІЧНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

Агаларова К. А.

Національний технічний університет

«Харківський політехнічний інститут», м. Харків

Досліджуючи феномен політико-ідеологічної ідентичності можна запропонувати таку її типологію: за рівнем реалізації, а саме виділити такі в ній види, як диспозиційна та актуалізована. Тут ми спираємось на концептуалізацію соціальної суб'єктності Л. Г. Сокурянської, в якій дослідниця виділяла: диспозиційну суб'єктність (або суб'єктну диспозицію) та актуалізовану соціальну суб'єктність. Диспозиційна суб'єктність (або суб'єктна диспозиція) як схильність особистості або соціальної групи до самостійної й відповідальної соціальної діяльності, що знаходить своє відбиття у відповідній системі цінностей і ціннісних орієнтації, а також установок на актуалізацію життєвої стратегії самореалізації. Актуалізована соціальна суб'єктність, що, містячи в собі суб'єктну диспозицію, обов'язково припускає певний рівень підготовленості до здійснення життєвої стратегії самореалізації (відповідне утворення, вміння й навички професійної, політичної тощо діяльності) і властиво активну, цілеспрямовану, самостійну, творчу, відповідальну діяльність у різних сферах.

За усталеністю політико-ідеологічна ідентичність може бути: ситуативна (або реактивна) та стійка ідентичність. Ситуативна (або реактивна) виникає під впливом зовнішніх факторів. Актуалізуючись під впливом певної ситуації, даний тип суб'єктності поза контекстом даної ситуації не існує, оскільки не є продуктом свідомого (внутрішньо заданого, зумовленого інтеріоризованими особистістю (або групою) ціннісними орієнтаціями) вибору. За умови усунення впливу зовнішнього фактора ситуативна суб'єктність розпадається; стійку ідентичність, становлення якої відбувається під впливом внутрішніх факторів. Інакше кажучи, «центр, навколо якого структурується самоорганізована діяльність суб'єкта (формується ним за власною ініціативою)». За критерієм інтеріоризованості можна виділити: номінальну та реальну політико-ідеологічну ідентичність. Ці прикметники є широкоживаними в соціологічному дискурсі відносно будь-якого феномену. Відносно ідентичностей вони означають, відповідно, формальне визнання себе (найменування, присвоєння імені, номінування, самоідентифікаційне саморозташування себе в певній політичній площині) – номінальна ідентичність, з іншого боку, діяльнісну та ціннісну реалізацію вищезазначеного найменування – реальну ідентичність.

Нарешті, за політичною спрямованістю можна виділити такі політико-ідеологічні ідентифікації, як комуністична, соціалістична, ліберальна, демократична, націоналістична, а якщо дивитися більш масштабно – ліва, права та центристська. Ці класифікації ми також будемо використовувати в нашому аналізі.